

ISBN: 978-625-7014-78-6

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

ketebe.com

Ketebe Yayınları: 289

Düşünce

Yayın Yönetmeni
Furkan Çalışkan

Dizi Editörü
Yusuf Genç

Yayıma Hazırlayan
Dilâra Yabul İşleyen

Düzeltili
Ayşe Nur Buzrul

Mizanpaj
İrem Sönmez

Kapak
Harun Tan

1. BASKI

Mayıs 2020
İstanbul

Ketebe Yayınları
Sertifika No. 34989
Maltepe Mahallesi Fetih
Caddesi No: 6 Dk: 2
Topkapı 34010 İstanbul
Tel: 212.612 29 30
e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt
Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Cihangir Mah. Güvercin Cad.
No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok
Kat: 2 34310 Haramidere -
Avcılar / İstanbul Sertifika No: 44452
Tel: 212.412 17 00

© **Kitabın orijinal adı: *Reforming Modernity: Ethics and the New Human in the Philosophy of Abdurrahman Taha***

Eserin Türkiye hakkı Akcalı Ajans aracılığıyla Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ne aittir. İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Modernitenin Reformu

Abdurrahman Taha'nın Felsefesinde
Ahlak ve Yeni İnsan

W A E L B . H A L L A Q

T Ü R K Ç E S İ
T A H İ R U L U Ç

KETEBE

Wael B. Hallaq

İslam hukuku çalışmalarının önde gelen isimlerinden biri kabul edilen Hallaq, Columbia Üniversitesi'nde profesör. Çalışmalarını İslam hukuku, ahlak, düşünce tarihi ve modernizm ekseninde yoğunlaştırıyor. Kitapları Japoncadan İbraniceye, Türkçeden Farsçaya pek çok dile çevrildi. *İmkânsız Devlet* kitabı 2013 yılında, Columbia Üniversitesi tarafından verilen "Seçkin Akademik Araştırma Kitabı" ödülüne layık görüldü.

Kitaplarından bazıları:

A History of Islamic Legal Theories: An Introduction to Sunni usul al-fiqh (1997)

Şarkiyatçılığı Yeniden Düşünmek: Modern Bilginin Eleştirisi (Ketebe Yayınları, 2020; Columbia University Press, 2018)

İslam Hukukuna Giriş (Pınar Yayınları, 2018; Cambridge University Press, 2009)

Shari'a: Theory, Practice, Transformations (2009)

The Origins and Evolution of Islamic Law (2005)

Was the Gate of Ijtihad Closed? The Early Essays on the History of Islamic Legal Theories (2003)

Prof. Dr. Tahir Uluç

1977'de Ceyhan'da doğdu. 1999 yılında Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. Aynı yıl Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı Tasavvuf Bilim Dalı'nda yüksek lisans programına kabul edildi ve aynı bilim dalına araştırma görevlisi olarak atandı. Kasım 2007-Ocak 2008 tarihleri arasında Ceyhan Belediyesi'nin ve İran Hükümeti'nin desteği ile Tahran'daki İmam Sadık Üniversitesi ve Tahran Üniversitesi'nde Farsça çalıştı ve İslam Felsefesi ile ilgili araştırmalarda bulundu.

2012 yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü İslam Felsefesi Anabilim Dalı'na doçent olarak atandı. 21 Temmuz 2017'de aynı anabilim dalına profesör olarak atandı. 2011 yılından 2019 yılına kadar Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü Başkan Yardımcısı, 21 Ocak 2019 tarihinden itibaren de Bölüm Başkanı olarak görev yapmaktadır. İslam ve felsefe alanında birçok çevirisi bulunmaktadır. Ulusal ve uluslararası bilimsel dergilerde yayımlanmış makalelerinin yanısıra başlıca kitapları şunlardır:

Mâturîdî'nin Âlemin Ontolojik Yapısı Hakkında Filozofları Eleştirisi, Sühreverdî'nin İbn Sînâ Eleştirisi, İbn Arabî'de Mistik Sembolizm, Tasavvuf Geleneğinde Hırka Giymek ve Giydirmek.

İçindekiler

Kısaltmalar	8
Önsöz ve Teşekkür	9
Türkçe Çeviriye Önsöz.....	15
Giriş.....	19

BİRİNCİ BÖLÜM

“İslam Geleneğini Yeniden Düşünmek” <i>Kavramsal Bir Çerçeve</i>	61
--	----

İKİNCİ BÖLÜM

Modernitenin Ruhunu	115
1. Rüşt İlkesi	141
2. Eleştiri İlkesi	146
3. Evrensellik İlkesi	155

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Modernitenin Ruhunun İslamî Uygulamaları	167
1. Taklitçi Modernistler	168
<i>Hümanizmi Yeniden Biçimlendirme Stratejisi</i> <i>(Hittatu't-Te'nîs)</i>	169

<i>Aklileştirme Stratejisi (Hittatu't-Ta'kil)</i>	172
<i>Tarih veya Tarihselcilik Stratejisi</i> <i>(Hittatu't-Târîh veya el-Erhane)</i>	173
2. <i>Yaratıcı Olmayan Kur'ân Yorumunun Bir Eleştirisi</i>	175
3. <i>Yaratıcı Modern Yorum</i>	178
<i>Yaratıcı Hümanizm Stratejisi</i> <i>(Hittatu't-Te'nîsi'l-Mübdî'a)</i>	179
<i>Yaratıcı Akılcılaştırma Projesi</i>	182
<i>Yaratıcı Tarih Stratejisi</i>	184

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Aklın Yeniden Şekillendirilmesi	205
--	-----

BEŞİNCİ BÖLÜM

Din, Sekülerizm, Ahlak <i>Bir Eleştiri Kavramı</i>	237
--	-----

ALTINCI BÖLÜM

Hâkimiyet, Ahlakî Yönetim ve Vasilik	273
---	-----

SONUÇ

<i>Yeni Bir İnsan Kavramı</i>	339
EK - Taha'nın Cevabı	359
<i>Bibliyografya</i>	369
<i>Son Notlar</i>	389
<i>Dizin</i>	441

لا إنسان بغير أخلاق

Ahlaksız insan yoktur.

Suâlü'l-Ahlâk, 147

Kısaltmalar

- AD* : *el-'Ameli'd-Dîni ve Tecdidü'l-'Akl'dır*, 4. baskı
(Casablanca: El-Merkezü's-Sekâfiyyü'l-'Arabî, 2006).
- HAF* : *el-Hakku'l-'Arabî fî'l-İhtilâfî'l-Felsefî* (Casablanca: el-Merkezü's-Sekâfeti'l-rabî,). 2006).
- HİF* : *El-Hakku'l-İslâmî fî'l-İhtilâfî'l-Fikrî* (Casablanca: El-Merkezü's-Sekâfiyyü'l-'Arabî, 2005).
- KNN* : “Keyfe Nüceddidü'n-Nazara fî't-Turâs?” *Suâlü'l-Menhec* içinde, 41-57.
- RD* : *Rûhü'd-Dîn: Min Diki'l-'Almâniyye ilâ Si'âti'l-İtimâniyye* (Casablanca: el-Merkezü's-Sekâfiyyü'l-'Arabî, 2012).
- RH* : *Rûhü'l-Hadâse: El-Medhal ilâ Te'sisi'l-Hadâseti'l-İslâmiyye* (Casablanca: El-Merkezü's-Sekâfiyyü'l-'Arabî, 2006).
- SA* : *Suâlü'l-Ahlâk: Müsâheme fî'n-Nakdi'l-Ahlâkî li'l-Hadâseti'l-Ġarbiyye* (Casablanca: el-Merkezü's-Sekâfiyyü'l-'Arabî, 2000).
- SM* : *Suâlü'l-Menhec: Fî Ufuki't-Te'sisi li Enmûzecin Fikriyyin Cedîd* (Beyrut: el-Müessesetü'l-'Arabîyye li'l-Fikri ve'l-İbdâ', 2015).
- SU* : *Suâlü'l-'Unf: Beyne'l-İtimâniyye ve'l-Hivâriyye* (Beyrut: el-Müessesetü'l-'Arabîyye li'l-Fikri ve'l-İbdâ', 2017).
- TM* : *Tecdidü'l-Menhec fî Takvîmi't-Turâs* (Casablanca: el-Merkezü's-Sekâfiyyü'l-'Arabî, 2007).
- UNİT* : “El-Usûlü'n-Nazariyyetü't-Tekâmüliyye fî'l-İstiğlâli bi't-Turâs”, *el-İlm* (18 Şubat, 1994).

Önsöz ve Teşekkür

Abdurrahman Taha, sömürgecilik Afrika ve Asya'ya ayak bastığından beri İslam dünyasının yetiştirdiği en önemli filozoflardan biridir. Onun hâlâ ilerleme hâlindeki projesi modern Müslüman aydınların büyük çoğunluğunun kendi sözde reform programlarını dayandırdıkları epistemolojik temellerden hareket eder, ama bu temelleri geride bırakır. Butrus el-Bustânî, Muhammed Abduh ve Ferah Antûn ile on dokuzuncu yüzyılın sonunda başlayan, *Nahda*'yı (Uyanış) haber veren ve Arap dünyasında Muhammed Arkûn, Nasr Hâmid Ebû Zeyd ve Muhammed Âbid el-Câbirî'de zirveye ulaşan genel akım tamamen terk edilir. *Nahda*'ya milliyetçilik, Marksizm, sekülerizm, siyasal İslamcılık ve liberalizmin hâkim olmasına karşılık Taha'nın siyasî programı bu bilgi anlayışlarının ve düşünce biçimlerinin sistematik bir reddini içerir. Ancak bu hareketlerin iyi düşünülmüş ve mantıklı reddi onun projesine sadece bir basamaktır. Ret, onun düşünce sisteminin olumsuz -ya da yapıbozumcu- boyutu ve yönü ise, olumlu yönü yapıcı boyutudur ve bu boyutta alternatifler güçlü ve sistematik bir ustalıkla sunulmaktadır.

Özellikle son yirmi beş yılda Taha birbiri ardına dikkat çekici kitaplar yayınladı; bu dikkat çekicilik özellikle hayatının ilk elli küsur yılında nispeten az yazmış bir filozofa nispetledir.